

M c Ngôn, ông là ai ?

Truy n c a nhà văn Trung Qu c M c Ngôn đ c tr ng bày t i H i ch Frankfurt, Đ c,
11/10/2012
REUTERS

Chuy n công du đ u tiên trong nhi m k t ng th ng c a ông François Hollande nhân Th ng đ nh kh i Pháp ng , Qu Ti n T Qu c T ch trích chính sách kh c kh c a châu Âu là hai đ tài l n đ c các báo quan tâm.

Nhà ng ph n tin văn hóa, s ki n n i b t là Nobel Văn h c 2012 v tay nhà văn Trung Qu c, M c Ngôn.

Các báo Pháp phác h a l i chân dung và hành trình văn h c c a m t nhà văn v i bút hi u r t l là « Không Nói – M c Ngôn ».

L'Humanité m nh danh ông là « m t Rabelais c a Trung Qu c ». Trong lúc chính y ban Nobel l i so sánh tác gi Trung Qu c v i nh ng William Faulkner c a M hay Gabriel Garcia Marquez, tác gi c a « Trăm năm cô đ n » và « Tình yêu th i th t ».

« M t gi i Nobel đáng ghi nh », t a c a t Libération. T báo ch i ch v i tính t « épique ». Trong ti ng Pháp « épique » v a có nghĩa là « đáng ghi nh », v a có nghĩa là « mang tính s thi ».

Libération không quên l u ý đ c gi : M c Ngôn không ph i là văn sĩ Trung Qu c đ u tiên đ t Nobel, b i vì tr c ông, m t nhà văn l n khác ng i Trung Qu c là ông Cao Hành Ki n vào năm 2000 đã đ ng quang v i tác ph m « Linh s n ». Th nh ng, Cao Hành Ki n đã t b qu h ng đ s ng l u vong t i Pháp và t năm 1997 ông đã nh p qu c t ch Pháp. Chính quy n B c Kinh ngày đó đã b c mình vì gi i th ng t ng cho Cao Hành Ki n.

L n này, quy t đ nh c a y ban Nobel không gây tranh cãi, do nh ng tác ph m c a nhà văn Trung Qu c M c Ngôn đã đ c nhìn nh n và đánh giá cao c ờ trong l n ngoài n c. Tính t đ u th p niên 80 t i nay, nhà văn 57 tu i này đã sáng tác kho ng 80 ti u thuy t và truy t ng n, trong s đó 17 tác ph m đã đ c đ ch sang ti ng Pháp.

« Báu v t c a đ i », « H ng cao l ng gia t c », « T u Qu c », « Đ n h ng hình » là nh ng tác ph m đ a tên tu i ông đ n v i đ c gi th gi i. « H ng cao l ng gia t c » t ng đ c đ o di n Tr ng Ngh M u đ a lên màn nh l n qua b phim mang t a đ « Cao l ng đ ». B phim này t ng đ t gi i G u vàng c a liên hoan đ n nh phim qu c t Berlin năm 1988.

Tu i th c c c

La Croix nh c l i tu i th c c c c a M c Ngôn g n li n v i m nh đ t n i ông sinh ra là huy n Cao M t, t nh S n Đông. Ông t ng tr i qua cu c Cách m ng Văn hóa năm 1966, t ng b đoi kém và b b t ngh h c vì lý l ch gia đình.

Năm 1976 khi Mao Tr ch Đông qua đ i, ông nh p ngũ và t đó tr đi M c Ngôn không ng ng sáng tác. Nh ng ph i đ n đ u nh ng năm 80, ông m i tìm đ c m t ch đ ng trên văn đàn Trung Qu c.

Theo nh l i d ch gi Sylvie Gentil, ng i đ a nh ng tác ph m c a ông đ n v i đ c gi Pháp, đi m son c a M c Ngôn là ông « th m nhu n và làm ch đ c v n h c ngo i qu c (Nh t, Nga), đ t đó t o ra m t ngôn ng riêng bi t ».

Năm 2009 trong m t bu i nói chuy n dành cho báo La Croix, gi i Nobel Văn h c t ng lai Trung Qu c này đã th l : « Ông nghi n vi t nh ng i ta nghi n r u, càng vi t l i càng say ». Chính vì th mà t báo Pháp La Croix cho r ng : « Th gi i h c u c a M c Ngôn th m đ m l ch s xã h i và nhân văn Trung Qu c ».

Ch ng nhân c a l ch s đ ng đ i Trung Qu c

V i văn phong đa s c thái, ông đã v ch tr n « thái đ hèn nhất c a nh ng cán b c ng s n Trung Qu c, hay s tàn b o trong gu ng máy chính tr » trên quê h ng mình. Nh ng bên c nh đó thì « m i nhân v t c a M c Ngôn đ u r t giàu lòng nhân ái và r ng l ng ».

B n thân nhà văn M c Ngôn th ng b ch trích thân chính quy n c ng s n B c Kinh. V đi m này, La Croix bênh v c cho tác gi khi cho r ng : « c ng v m t nhà văn, ông đã thành công ít nh t trên m t đi m, đó là không đem văn h c đ ph c v Đ ng và Nhà n c ».

M c Ngôn là m t nhân ch ng c a th i đ i, và nh ng tác ph m c a ông nói lên nh ng thay đ i

đ t ng t mà xã h i Trung Qu c đã và đang tr i qua ».

Hai i n tr i i báo C ng s n L'Humanité vào năm 2004 và 2009, M c Ngôn đã kh ng đ nh : Ông vi t vẫn không ph i đ phê bình ch đ hay xã h i. Đó không ph i là m c đích ông h ng t i. B i i ông không đ i di n cho m t ai.

Năm năm sau bu i nói chuy n đ u tiên v i phóng viên c a t L'Humanité, c ng nhà văn ng i Trung Qu c này nh c i : « Trong sách, tôi nghiêm kh c v i gu ng máy hành chính quan liêu, nh ng tôi ch phê bình v i t cách c a m t ng i vi t vẫn. Nh ng phê bình đó ch ph n ánh qua nh ng gì tôi vi t hay k i trong sách. Tôi không ph i là m t nhà văn mu n can thi p tr c ti p vào các ho t đ ng chính tr . Làm nh th không có ích ».

M c Ngôn, m t nhà văn thân ch đ ?

Thông tín viên c a báo Libération t i B c Kinh cho bi t là cách nay không lâu, khi đ c h i ông nghĩ gì v i vi c gi i Nobel Hòa bình năm 2010, L u Hi u Ba b lãnh án 11 năm tù, tác gi « Báu v t c a đ i » đã tr i i là ông không hay bi t chuy n đó và không mu n bình lu n nhi u v tr ng h p c a nhà b t đ ng chính ki n h L u.

Cũng vì mu n tránh làm ph t lòng B c Kinh, ông M c Ngôn đã hai i n t ch i ra n c ngoài tham đ h i ch sách qu c t . L n th nh t là vào năm 1989, vài tháng sau bi n c Thiên An Môn, và i n th nh i là vào năm 2009.

Vào năm 2009, hai nhà b t đ ng chính ki n Trung Qu c là khách m i c a h i ch sách Frankfurt. Nhìn đ n s nghi p sáng tác c a M c Ngôn, thì t i nay, ch có m t cu n sách duy nh t c a ông b « ki m duy t », đó là « Báu v t c a đ i » v i lý do tác ph m này có nhi u « tình ti t nóng » !

Le Figaro tr i v i câu h i Trung Qu c đón nh n th nào gi i th ng Nobel năm nay ?

M i ng i còn nh , m i ch cách nay 2 năm (t c là vào năm 2010) khi y ban Nobel trao t ng gi i th ng Hòa bình cho nhà đ u tranh nhân quy n L u Hi u Ba, thì chính quy n B c Kinh đã « n i c n th nh n » và g i các thành viên y ban này là « nh ng th ng h ».

L n này, t Nhân Dân Nh t Báo, c quan ngôn lu n c a đ ng c ng s n Trung Qu c đã không che gi u ni m t hào khi ghi nh n « Đây là gi i Nobel Văn h c đ u tiên đ c trao t ng cho m t nhà văn Trung Qu c. Các văn sĩ Trung Qu c và nhân dân Trung Qu c đã đ i quá lâu » đ đ c vinh đ này.

Le Figaro l u ý đ c gi r ng Nhân Dân nh t báo quên m t s ki n ông Cao Hành Kí n đ c vinh danh cách nay đúng m t con giáp.

Pháp và châu Phi

Tr l i v i đ tài chính đ c các báo Paris trong ngày quan tâm nhi u, đó là chuy n công du châu Phi đ u tiên c a ông t ng th ng Pháp.

Ông François Hollande « tìm ki m m t chi n l c m i cho châu Phi », Paris mu n « m ra m t trang s m i » v i châu l c này vào lúc t ng th ng Pháp l n đ u tiên đ t chân đ n châu Phi. Senegal là ch ng đ u, tr c khi ông Hollande đ n đ Th ng đ nh kh i Pháp ng t i C ng hòa Dân ch Congo.

Le Monde trong bài vi t mang t a đ « Hollande và châu Phi : Th i gian c a s sáng su t » nh n m nh là t ng th ng Pháp mu n thi t l p m i quan h êm v i châu l c này.

T báo ghi nh n vi c t ng th ng Pháp đ n đ Th ng đ nh t i Kinshasa là m t tín hi u m nh Paris g i đ n các n c s đ ng ti ng Pháp t i châu Phi và cũng là m t cú hích đ thúc đ y tr l i « kh i Pháp ng », qua đó tăng c ng nh h ng c a Pháp đ i v i m t khu v c mà n h h ng c a Trung Qu c, Brazil và n Đ ngày càng l n.

Theo quan điểm của báo Le Figaro thiên hữu, thì chuyển công du châu Phi của ông François Hollande lần này được coi là « nhậy cảm » do quan hệ phức tạp giữa Pháp với các nước thu nhập thấp.

Châu Âu : Chính sách khốc khốc ngày càng bất chấp

Trong phần thi sĩ kinh tế các báo tập trung vào việc Quốc Tế Quốc Tế yêu cầu châu Âu « nới lỏng các biện pháp khốc khốc » như tờ của Les Echos cho thấy. Tổng giám đốc Quốc Tế Quốc Tế bà Christine Lagarde « trích » chính sách của khố euro, tập trên phần kinh tế báo Le Figaro.

Phát biểu tại cuộc họp thường niên đang diễn ra tại Tokyo, lãnh đạo IMF, bà Christine Lagarde, nhìn nhận : « Có lẽ châu Âu nên có thời gian » để giải quyết nợ công và thâm hụt ngân sách Nhà nước.

Với những hợp của Hy Lạp, Les Echos nhận mạnh mẽ đến bất đồng ngày càng lớn giữa quan điểm của IMF với chính quyền Berlin. Cũng thế là Quốc Tế Quốc Tế muốn triển khai thêm thời gian 2 năm để cho Athens cân bằng hóa ngân sách Nhà nước. Lập tức bắt buộc Tài chính Đức đã bác bỏ đề nghị này.

Nói cách khác, Hy Lạp vẫn chưa có hy vọng trông thấy « ánh sáng cuối đường hầm ».

Trong khi đó, không phải tình cảm mà IMF kêu gọi châu Âu « nhậy tay » với các biện pháp thắt lưng buộc bụng.

Một báo cáo của được nghiên cứu kinh tế Đức công bố cho thấy, khủng hoảng châu Âu kéo dài làm mai mạt đà tăng trưởng của toàn khối và bất ổn đe dọa đến sự ổn định kinh tế của bản thân Đức. Đành rằng Đức là đầu tàu số một của Liên Hiệp Quốc Châu Âu lần khu vực đồng euro, nhưng với đà này, tăng trưởng của Đức vào năm 2013 có nguy cơ bị giảm đi phân nửa.